

Vásárlási lázgörbe

Verses elbeszélés

(részlet)

Város, ország, kontinens
– hol van az itt, hol van az ott?
Ott arra kell odafigyelni,
hogy az adóbejelentést
ne szúrjad el.
Itt arra, hogy túljárdál
az adóhivatal eszén.
Ez történelmi örökség,
idegeneknek – és idegenszívűeknek –
ment a harács leginkább,
becsapni őket nemzeti sport volt.
Török, osztrák,
a mi szemünkben két jó barát,
még ha nem is issza együtt a borát
és nem is együtt harcolt,
hanem egymás ellen.

Ott: ha a vendéglőben
helyet foglalsz az asztalnál,
azonnal hoznak egy kancsó
friss vizet.
Itt: eszükbe sem jut ilyesmi,
legszívesebben a levegőt is
megfizettetnék veled,
amit belélegzel.

Itt is, ott is
négyévenként választások vannak.
Ott négy vagy nyolc év után
kicserélődik a legnagyobb beszélő fej,
de az adminisztráció továbbra is
hibátlanul teszi a dolgát.
Itt ritkábban cserélik le a vezetőt,
de akkor aztán lecserélnek mindenkit
az állami hivatalokban,
még a vécésnénik is retteghetnek
az állásukért: Senki semmihez nem ért,
a lelkiismeretesek igyekeznek beletanulni,
de a többség nem nagyon izgatja magát,
általános lesz a káosz, melyben, szerencsére,
a lakosság java úszik, mint hal a vízben,
hiszen így szocializálódott.²³

Elmentél,
és a mi városunk
az én városom lett:

*Évtizedekkel ezelőtt,
kamaszkorom legelején,
alkalmam volt két idős úrral beszélgetni,
akik szemtanúk voltak egy történelmi,
sőt tudománytörténeti szenzáció születésénél.
Városkánkban történt,
a Temerín utcai piacon,
1912-ben, de lehet, hogy egy évvel később,
ebben nem tudtak megegyezni.
Marić úr külhoni, kelekótya veje,
– Марићев људу зем –,
mert mindenki így nevezte
a bozontos, fizikus végzettségű fiatalembert,
nagyon felkapta a vizet alkudozás közben.
Egyikük úgy emlékezett,
hogy paprikát vásárolt volna,
a másik bácsi görögdinnyére emlékezett.
Mindenesetre ugyanaz a kép élt mindkettőjünkben,*

*a dühtől a fiatalember arca elvörösödött,
és azt ordította, hogy az anyád,
mi az, hogy elsőrendű áru,
minden relatív!*

*Minden relatív.
Ezen nevetett a városka lakossága
még hetekig, hónapokig.
Hét év után a fiatalembernek
amúgy is éppen elege lett városkánkból,
ez volt az utolsó csepp a pohárban,
sebtében elköltözött,
és akkortól a világot járta,
miközben azon járt az esze egyfolytában,
hogy bebizonyítsa – lemosni a szégyent –:
tényleg minden relatív.*

Minden relatív,
vagy mégsem:
A múlt század húszas éveiben
kezdték másmilyen embereket
betelepíteni városkánkba,
1945 után még másmilyenebbeket,
a kilencvenes években pedig
a legmásmilyenebbeket.
Most aztán ott vagyunk, ahol vagyunk.

Mindeközben
hol online,
hol offline:
Bekapcsolódunk, hogy elérhetőek legyünk.
Bekapcsolódunk, hogy dolgozzunk.
Bekapcsolódunk, hogy megtudjuk
a legújabb híreket.
Bekapcsolódunk, hogy vásároljunk.
Bekapcsolódunk, hogy kifizessük a számláinkat.
Bekapcsolódunk, hogy kikapcsolódjunk.
Minden ázott madár társat választ
a társkereső weblapokon.

Egyszerű lett nem ott lenni, ahol vagyunk.
Egyszerű lett ott lenni is, ahol soha nem jártunk.
Ha nem virtuális magánhálózattal trükközünk,
látni persze, hogy hol vagyunk: rs.
Vagy – hű! –: hu. Vagy: us.
Nem: *com*, nem: *biz*, nem: *net*, nem: *org*.
Esetleg: info – bizonyos megszorításokkal.

[..]
Mintha élnének, gondolta Rózsa,
és egy könnycseppet törölt ki
a szeme sarkából. Lehet többes számban
beszélni arról, ami egyetlen?

Egyetlen szerelmeim, suttogta.
Aztán megismételte hangosan is:
– *Egyetlen szerelmeim!* – zokogta tele
a szobát, melynek a leírása
most már véglegesen elmarad.

Pihenjetelek, kedveseim, mondta,
és határozott mozdulattal
kikapcsolta a világot.
Vagy a világok egyikét,
a fene tudja,
ki tud már elmenni
ezen az egészen?

²³ **Kétszín(t)ű szocializáció** Nagyvilági,
alvilági, félvilági sántaiskola.
Konzervatív hunyócska,
liberális fogócska.
Folytonos családi perpatvarok,
elhúzódó iskolai nagyszünetek.
Mindez a kisebbséginél
beszorozva kettővel.
Vagy öttel.
Esetleg hattal.
Ötöl-hatol, szegénykém, egyfolytában.
Hatszor hat az harminchat,
egyelőre.